

ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

***Альманах
наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології та музеєзнавства***

Випуск 16

Засновано у 2003 році

Рівне – 2016

ББК 71.0
А 43
УДК 008:168.522

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства „Афіна” кафедри культурології та музеєзнавства. – Вип. 16 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. – Рівне: РДГУ, 2016. – 286 с.

Головний редактор:

Виткалов В.Г. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ

Редакційна колегія:

- Волков С.М.** – доктор культурології, професор, заступник директора з наукової роботи Інституту культурології НАМУ
- Виткалов С.В.** – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ (заступник головного редактора, відповідальний секретар)
- Випих-Гавронська А.** – доктор мистецтвознавства (габілітований), професор, проректор відділу розвитку Академії ім. Я. Длугоша (Польща)
- Петрова І.В.** – доктор культурології, професор, завідувач кафедри культурно-дозвілєвої діяльності КНУКіМ
- Єфіменко А.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор Українського Вільного університету (Мюнхен, Німеччина)
- Пелех Ю.В.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи РДГУ
- Потапчук Т.В.** – доктор педагогічних наук, професор кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу РДГУ
- Круль П.Ф.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри теорії та історії виконавського мистецтва Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника
- Кушнарєнко Н.М.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи ХДАК
- Постоловський Р.М.** – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ
- Сабадаш Ю.С.** – доктор культурології, професор кафедри культурології та інформаційної діяльності Маріупольського державного університету
- Стоколос Н.Г.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри релігієзнавства і теології Національного університету „Острозька академія”
- Костюк Л.К.** – кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології і музеєзнавства РДГУ
- Швецова-Водка Г.М.** – доктор історичних наук, професор кафедри документальних комунікацій та бібліотечної справи РДГУ
- Яремко-Супрун Н.О.** – доктор мистецтвознавства, професор кафедри музичного фольклору РДГУ

Рецензент:

Гончарова О.М. – доктор культурології, професор Київського національного університету культури і мистецтв

Науковий редактор і упорядник випуску – **проф. Виткалов В.Г.**

Видання зареєстровано ISSN International Centre (Paris, FRANCE):
ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Видання індексується Google Scholar, РИНЦ (РФ) та Index Copernicus

Редакція не завжди поділяє точку зору автора. За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат відповідальність несуть автори.

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 11 від 24.11.2016 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р.
Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2016

The aim of this paper is to explore the activity of the Armenian youth of Ukraine in the cultural sphere and show the results of this activity.

Research methodology. The investigation is based on interviewing of the Heads and participants of the cultural youth groups. Several books dedicated to the Armenians of Ukraine contain data about group structuring. On the official website of the Armenian Youth Union of Ukraine there are a lot of news about exhibitions, awards, festivals and other events described in the article.

Results. It has been found that there are many active and talented young people who have a wide range of interests and who express themselves in different ways. Young Armenians achieved success in art, cinematography, literature, journalism, music etc. The results of the direct communication and interviewing about the measures that were taken helped to discover personal and group achievements of the Armenian youth. The representatives of the Armenian diaspora take part in the regional, state and international competitions and festivals. The information published in the article helps to make a complex observation of the current condition and perspectives of development of the Ukrainian culture including its Armenian aspects.

Novelty. The investigation is based on the observation and interviewing and presents the modern view on the young Armenian generation activity in Ukraine.

Practical significance. The results of the investigation will be useful for the Armenian community to issue the brief information, fiction and non-fiction books about the diaspora activity, and also for all people who are interested: ento-scientists, Armenian experts, cultural and social scientists.

Key words: Armenian youth in Ukraine, cultural self-realization, self-governance, initiative, cultural and entertainment events, sports events.

Надійшла до редакції 1.11.2016 р.

УДК 379.8.093

ПЛЕКАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ТРАДИЦІЙ В КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЛЄВИХ ПРОЕКТАХ ПЛАСТУНІВ

Андрєєва Аліна Сергіївна – студентка спеціальності «Культурологія», Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне);
Казначєєва Людмила Миколаївна – доцент, кандидат історичних наук, Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне)
Kaznachejeva 1710@gmail.com

Окреслено особливості функціонування деяких культурно-дозвіллевих проектів сучасного Пласту, а саме інтелектуально-мистецького змагання «Орлікіада», змагання з пішого мандрівництва «Стежками Героїв», окремих культурно-дозвіллевих акцій етнопластування, міжнародних проектів, зокрема табору «Вирій» тощо. Вказані заходи мають на меті розвиток духовних, моральних, розумових, соціальних та фізичних якостей своїх членів, залучення молоді до краєзнавчої діяльності, відродження і розвиток традицій українського мандрівництва, плекання звичаїв та традицій предків.

Ключові слова: Пласт, національні традиції, молодь, виховання, етнореферентура.

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві інформатизації та глобалізації все менше простору залишається для духовності та українських традицій. Культура постмодернізму використовує новітні технології, які більше орієнтовані на тимчасовість і образну чуттєвість, ніж на глибину і духовну цінність. Дегуманізація суспільства призводить до дегуманізації культури, а смаки, цінності та ідеали, які пропонує постмодерн, часто виховують антикультуру. Як наслідок ми маємо некерованих підлітків, які сповідують ідеал сили, зубожіння естетичних запитів населення, знижену увагу до виховання дітей та молоді. Водночас, звичаї, традиції, обряди – це ті неписані закони, якими потрібно керуватися в найменших щоденних і найбільш усенациональних справах, у повсякденні та у святкові дні. Це ті найміцніші елементи, що об'єднують окремих людей в один народ, в одну націю. Нині, як і багато століть тому, народні традиції, звичаї є одним з головних чинників відродження українського народу, його національної свідомості та людської гідності. Окрема сторінка у плеканні та популяризації традицій належить національній скаутській організації Пласт.

Огляд використаної літератури. Питанню різних аспектів функціонування Пласту присвячуються роботи багатьох вітчизняних дослідників. Історичні особливості діяльності «Пласту» досліджено Б.Савчуком [8]. Проблему становлення й розвитку вивчали також В.Окаринський, М.Пантюк [6], О.Сич [9], С.Левицьким – українським пластовим та громадським діячем – визначено теоретико-методологічні основи діяльності Пласту [4].

У роботі сучасної рівненської дослідниці Ю.Візітів досліджено передумови зародження пластового руху на Волині, розкрито етапи його організаційного й ідеологічного становлення, обґрунтовано форми та методи військово-патріотичного виховання в пластових осередках, з'ясовано головні напрямки практичного пластування [2]. Методичні аспекти пластового виховання розроблено Л.Бачинським, Е.Пеленським, А.Річинським, Т.Самотулкою [6], М.Федусевичем та ін. Розробляли ігри до пластових занять І.Боберський та П.Франко. Туристично-краєзнавчу роботу пластунів до 1930 р. вивчав Я.Луцький [5]. Однак ґрунтовні сучасні наукові розвідки щодо збереження українських традицій в практиці культурно-дозвіллевої діяльності пластунів відсутні.

Метою дослідження є звернення уваги на проблему плекання українських традицій в культурно-дозвіллевих проєктах пластунів.

Виклад матеріалу. Для того, аби розкрити досліджуване питання, варто звернутися до окремих аспектів історії створення та розвитку Пласту. Історія Пласту сягає своїм корінням далекі 1911-1912 рр. [8]. Це – Національна скаутська організація України, метою якої є сприяти всебічному, патріотичному вихованню та самовихованню української молоді на засадах християнської моралі. Спираючись на ідейні засади організації, Пласт має на меті виховувати молодь свідомими, відповідальними і повновартісними громадянами місцевої, національної та світової спільноти, провідників суспільства [6]. Задля досягнення мети Пласт розвиває духовні, розумові, соціальні і фізичні якості своїх членів, плекає серед молоді традиції її предків і намагається передати та навчити розуміти історію рідної країни, її культуру і національні традиції.

Для досягнення виховних цілей Пласт застосовує власну методику виховання, основні принципи якої полягають у добровільності членства в організації, вихованні і навчанні через гру та працю, поступовій програмі занять і випробувань, гурткової системі самоорганізації, заохоченні ініціативи і самоврядування, пізнанні природи і житті серед природи, підтримці спеціальних зацікавлень і здібностей дітей та молоді [8].

Пласт постійно та систематично проводить низку заходів, спрямованих на досягнення своїх цілей. Так, за 2015 р. в Україні Пласт провів понад 100 культурно-дозвіллевих проєктів: виховних таборів та акцій різної спеціалізації. Це – спортивні, морські, з повітроплавання, мистецькі, лижні, альпіністські, археологічні, кінні, екологічні, мандрівні, етнографічні [6]. Заняття відбуваються у спеціалізованих гуртках чи на окремих таборах, згідно з відповідними програмами з використанням специфічних засобів та прийомів, із забезпеченням усіх передбачених заходів безпеки. Інструктори володіють необхідними знаннями та вміннями, здобутими на профільних вишколах, що підтверджено відповідними посвідками державного взірця.

Упродовж усього існування організації українські традиції завжди були присутні на таборах, мандрівках, гуртках, фестивалях України та за кордоном. Яскравим прикладом цього є інтелектуально-мистецьке пластове змагання «Орлікіада», що проводиться щороку наприкінці жовтня – початку листопаду на певну визначену тему з українознавства. Змагання було започатковано пластовим куренем «Орліківці» ще 1962 р. у США, а з 1993 р. воно проводиться і в Україні [13]. Її назва походить від прізвища «Орлик», а саме змагання присвячене вшануванню пам'яті Пилипа і Григора Орликів, які захищали інтереси своєї Батьківщини, живучи поза її межами. Для пластунів це важливий приклад, бо самовдосконалення в пластовому житті – це не лише фізичний, а й інтелектуальний розвиток. Щоб покращити себе, своє оточення, громаду і майбутнє держави, пластуни мусить вдосконалювати себе як мислячу й освічену людину, яка щоденно розвивається і передає знання іншим. Захід відрізняється від інших пластових акцій поєднанням багатьох конкурсів: есе, експонатів, добрих справ, мистецьких виступів, дебатів, інтелектуальних змагів, теренових ігор.

Змагання проходить як у командному, так і індивідуальному видах [13]. Щороку на «Орлікіаді» обирають Гетьманича та Гетьманівну – двох осіб, які виявляють надзвичайну пластову діяльність, є провідними громадськими діячами, тобто тих, хто доводять свою не байдужість до світу поза рамками пластової програми і мають високий інтелектуальний рівень. Ці пластуни і пластунки з почесним титулом є важливими не тільки в організації наступної «Орлікіади», а й стають прикладом для усієї пластової родини. До цього спонукає щоденна праця та сильне пластове й моральне виховання.

Є досить яскраві приклади Гетьманичів та Гетьманівен з Америки, Канади, Австралії, а потім і України, які стали надзвичайними провідниками як на пластовому, так і державному рівні. Це люди, що викликають повагу та до яких намагаються піднятися наступні покоління пластунів [13]. Серед них пластуни М. Чекіс та С. Гребеняк (2010 р.), Р. Збудовський та Н. Щурко (2016 р.) [11; 12].

Серед змагань, що організовує Пласт, популярним залишаються змагання з пішого мандрівництва «Стежками Героїв». Метою цього змагання є масове залучення молоді до спортивного туризму і краєзнавчої діяльності, відродження і розвиток славних традицій українського мандрівництва [10]. Завданнями цього змагання є вшанування геройського чину усіх борців за незалежність Української держави, формування серед молоді здорового способу життя засобами туризму та спорту, популяризація спортивного туризму, підвищення майстерності мандрівників, покращення розвитку масової туристично-краєзнавчої роботи у навчальних закладах [10].

Змагання полягають у проходженні командами визначеного маршруту через встановлені контрольні пункти (КП) з подоланням технічних етапів. Відповідно до Положення та Умов, змагання проводяться на маршруті I категорії складності довжиною 130 км., прокладеному в Українських Карпатах [10]. Команди позашкільних навчально-виховних закладів освіти, інших навчальних закладів формуються і беруть участь у змаганнях згідно з «Правилами проведення туристських подорожей з учнівською і студентською молоддю України», інші команди – відповідно до «Правил проведення змагань туристських спортивних походів» [10].

Однією з форм діяльності Пласту є етнопластування – повернення принципів збереження сімейних традицій жінкою та чоловіком, збереження основних духовних функцій сім'ї: жінки – берегині, адже з міцних і гармонійних сімей формується міцне і гармонійне суспільство [7]. При цьому пластуни утворили так звану референтуру етнопластування (етнореферентуру) – ініціативну групу, яка має друзів та однодумців поза межами Пласту. Референтура етнопластування зареєстрована як окремий напрям у Пласті в 2012 р. Це – свого роду об'єднання, створене для досягнення найкращих результатів та забезпечення збереження українських традицій. За час діяльності референтури етнопластування для особистого розвитку її членів та здобуття фахових знань пластуни залучали кваліфікованих інструкторів, зокрема у галузі етнографії, фольклору та історії [7].

За чотири роки діяльності референтура етнопластування організувала понад десять акцій з метою популяризації українських традицій та спонукання молоді вивчати власну культуру, спадок, переданий від пращів. Серед відомих акцій варто назвати:

- ВУМ (вишкіл української міфології). 2017 року ВУМ відбудеться вже в одинадцяте. Зараз на вишколі учасники вивчають календарну та сімейну обрядовість відповідно до конкретного етнографічного регіону чи району;
- Мандрівні Етнозустрічі (одноденні вишколи). Проводилися у різних містах України: Вінниці, Тернополі, Рівне, Мостиську;
- Етнографічний табір «Етноколесо». Проводився 2012 р. на тему «Річний цикл українського народного календаря»;
- Люлі-Люлі – семінар із вивченням давніх колискових пісень [14].

З кожною проведеною акцією референтура етнопластування намагається виховати розуміння, прийняття і плекання українських традицій, почасти забутих і загублених між інтернет-мережами та споживацькими цінностями [7].

Окремо вважаємо за потрібне зупинити увагу на діяльності ще одного культурно-дозвілєвого проекту – етнографічного табору «Етноколесо», яке є одним із найвизначніших проектів етнореферентури.

Метою табору є вивчення багатогранної обрядовості українців на прикладі святкувань календарного року. Пластуни обрали так звану «легенду табору» – «Обрядовий рік». За декілька днів табору було відтворено такі свята, як Великдень, Різдво, Купала, Спаса, Андрія – увесь «вінок» свят, що супроводжують українців упродовж року. Оскільки основною метою «Етноколеса» є залучення пластунів до джерел української культури, у програму табору включили вивчення фольклору, прикладного мистецтва безпосередньо від носіїв автентичної культури – мешканців сіл. Крім цього відбувалися етнографічно-пошукові дослідження на автентичних територіях задля вивчення обрядовості, етнографічних зон, прикладного мистецтва, відтворення обрядів (ватри, імпрези). У межах «Етноколеса» здійснювалися заходи традиційного пластового спрямування – табірництво, екскурсії [3].

Окрім всеукраїнських проектів пластуни долучаються і до міжнародних акцій, яскравий приклад чому – табір «Вирій». За назву табору невипадково було обрано слово «вирій», яким, окрім теплих країв, куди відлітають птахи узимку, в народі називали земний рай, де знаходиться сонмище душ предків. Адже віддавна люди знали, що зберігаючи пам'ять про предків, вони будують своє майбутнє та майбутнє своєї громади.

«Вирій» – це міжкрайовий науково-пошуковий та освітній табір-експедиція, основним завданням якого є поширення знань про історію, географію і культуру українських етнічних земель поза межами сучасних кордонів України, зокрема сучасної Польщі.

Ідея табору виникла навесні 2006 р. після того як декілька львівських пластунів відвідали урочисте відкриття меморіалу загиблим у 1940-х рр. мешканцям українського с.Павлокома (Польща), після чого здійснили коротку подорож Надсянням та Західною Бойківщиною. Мета табору полягає у згуртуванні української молоді з України та Польщі навколо спільного обов'язку оберігати та відновлювати національну пам'ять на етнічних землях українців, що нині перебувають у складі сучасної території Польщі, землях так званого Закерзоння.

«Вирій» виконує науково-пошукову та освітню місію, звідси дві основні мети табору – реставраційна та просвітницька. Відштовхуючись від цього, побудована і структура табору, що складається з двох етапів: стаціонарного та мандрівного [1]. В таборі пластуни беруть участь у впорядкуванні, інвентаризації та реставрації українських сакральних об'єктів на території інших держав. Велику частину програми становлять краєзнавчі екскурсії та мандрівки місцями української історії і культури Холмщини, Надсяння, Західної Бойківщини та Лемківщини, зустрічі з автохтонним українським населенням. «Вирій» відбувається щорічно у літній період у формі двотижневого табору, структура таборування базується на традиціях українського Пласту [1].

У своїй діяльності з відродження українських традицій Пласт завжди відкритий до співпраці з різного роду організаціями. Так, остання експедиція табору «Вирій» проводилася спільно з Фондацією громадських ініціатив «Вирій» (м.Львів) та кафедрою реставрації Національного університету «Львівська політехніка». Серед постійних партнерів – громадські організації ЛІММГО «Ватага Бурлаків», ЛОМГО «Молода Лемківщина», ЛОО «Лемківщина», ОУМ «Спадщина», ГО «Закерзоння» (Канада), Благодійний фонд Богдана Гаврилишина, органи місцевого самоврядування західних областей, а також небайдужі до ідеї збереження історичної пам'яті люди [1]. Табір «Вирій» пробуджує почуття самоідентичності у широких кілах української молоді та прагне протидіяти асиміляції українців-автохтонів поза межами України.

Висновки. Отже, напрямами та форми діяльності Пласту спрямовані на досягнення головної мети – організацію та проведення культурно-дозвілєвих проектів з метою збереження та розвитку українських традицій. Пласт виявляє неабияку креативність у переробці наявних і витворенні нових, власних «внутрішніх» звичаїв, обрядів, ігор, пісень тощо. При цьому, культура Пласту виявляє ознаки як постфольклору, так і «класичної» фольклорної традиції. Столітня історія цієї організації – це вже достатній культурний досвід, який заслуговує на подальше всебічне вивчення. Особливо на часі розгорнути активну збирацьку роботу аби зберегти пластову фольклорну спадщину для наступних поколінь. А ґрунтовне вивчення особливостей культури пластунів сприятиме висвітленню стану новочасної української культури, дослідження розвитку фольклорної традиції.

Список використаної літератури

1. *Вирій* [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://plast.org/projects/vyrij> – Заголовок з екрану.

2. *Візитів Ю. М.* Пластовий рух на Волині в міжвоєнний період : автореф. дис... канд. іст. наук : спец. 20.02.22 / Ю. М. Візитів. – Львів, 2006. – 20 с.
3. *Знову разом!* [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://my.plast.org.ua/etno/?p=73> – Заголовок з екрану.
4. *Левицький С.* Український пластовий улад 1911–1945 у спогадах автора (Причинки до історії Пласту) / С. Левицький. – Мюнхен : Молоде життя, 1967. – 132 с.
5. *Луцький Я.* З історії туристично-краєзнавчої роботи в «Пласті» (1911–1930 рр.) / Я. Луцький. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 1998. – 59 с.
6. *Пластовий портал* [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://www.plast.org.ua> – Заголовок з екрану.
7. *Референтура Етнопластування* [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://my.plast.org.ua/etno/> – Заголовок з екрану.
8. *Савчук Б.* Український Пласт 1911–1939 / О. Сич (упоряд.) / Б. Савчук. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 1996. – 268 с.
9. *Сич О.* Пласт: нарис витоків, історії, сьогодення (10-річчю відновлення Пласту в Україні присвячую) / О. Сич. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 1999. – 200 с.
10. *Стежками Героїв* [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://www.plast.org.ua/plast/actions/steger/> – Заголовок з екрану.
11. *Стик* [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://styknews.info/node/792> – Заголовок з екрану.
12. *Таблоїд Волині* [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://volyn.tabloyid.com/layf/yak-u-lucku-plastuny-getmanycha-ta-getmanivnu-obyraly> – Заголовок з екрану.
13. *Що таке Орликиада?* [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : http://orlykivci.plast.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=46&Itemid=71 – Заголовок з екрану.
14. *19 жовтня у Львові відбулись вибори проводу Етнореферентури* [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://strichka.com/article/54229870> – Заголовок з екрану.

References

1. *Vyrii* [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu : <http://plast.org/projects/vyrij> – Zaholovok z ekranu.
2. *Vizitiv Yu. M.* Plastovyi rukh na Volyni v mizhvoiennyi period : avtoref. dys... kand. ist. nauk : spets. 20.02.22 / Yu. M. Vizitiv. – Lviv, 2006. – 20 s.
3. *Znovu razom!* [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu : <http://my.plast.org.ua/etno/?p=73> – Zaholovok z ekranu.
4. *Levytskyi S.* Ukrainnyi plastovyi ulad 1911–1945 u spohadakh avtora (Prychynky do istorii Plastu) / S. Levytskyi. – Miunkhen : Molode zhyttia, 1967. – 132 s.
5. *Lutskiy Ya.* Z istorii turystychno-kraieznavchoi roboty v «Plasti» (1911–1930 rr.) / Ya. Lutskiy. – Ivano-Frankivsk : Lileia-NV, 1998. – 59 s.
6. *Plastovyi portal* [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.plast.org.ua> – Zaholovok z ekranu.
7. *Referentura Etnoplastuvannia* [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu : <http://my.plast.org.ua/etno/> – Zaholovok z ekranu.
8. *Savchuk B.* Ukrainnyi Plast 1911–1939 / O. Sych (uporiad.) / B. Savchuk. – Ivano-Frankivsk : Lileia-NV, 1996. – 268 s.
9. *Sych O.* Plast: narys vytyokiv, istorii, sohodennia (10-richchiu vidnovlennia Plastu v Ukraini prysviachuiu) / O. Sych. – Ivano-Frankivsk : Lileia-NV, 1999. – 200 s.
10. *Stezhkamy Heroiv* [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.plast.org.ua/plast/actions/steger/> – Zaholovok z ekranu.
11. *Styk* [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu : <http://styknews.info/node/792> – Zaholovok z ekranu.
12. *Tabloid Volyni* [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu : <http://volyn.tabloyid.com/layf/yak-u-lucku-plastuny-getmanycha-ta-getmanivnu-obyraly> – Zaholovok z ekranu.
13. *Shcho take Orlykiada?* [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu : http://orlykivci.plast.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=46&Itemid=71 – Zaholovok z ekranu.
14. *19 zhovtnia u Lvovi vidbulys vybory provodu Etnoreferentury* [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu : <http://strichka.com/article/54229870> – Zaholovok z ekranu.

СОХРАНЕНИЕ УКРАИНСКИХ ТРАДИЦИЙ В КУЛЬТУРНО-ДОСУГОВЫХ ПРОЕКТАХ ПЛАСТУНОВ

Андреева Алина Сергеевна – студентка специальности «Культурология»,
Ривненский государственный гуманитарный университет (г. Ривне);
Казначеева Людмила Николаевна – доцент, кандидат исторических наук,
Ривненский государственный гуманитарный университет (г. Ривне)

Очерчены особенности функционирования некоторых культурно-досуговых проектов современного Пласта, а именно интеллектуально-художественного соревнования «Орликиада», соревнования по пешему туризму «Тропами Героев», отдельных культурно-досуговых этно-акций, международных проектов, в частности лагеря «Вырий». Указанные мероприятия развивают духовные, нравственные, умственные, социальные и физические

качества своих воспитанников, привлекают молодежь к краеведческой деятельности, возрождают и развивают традиции украинских путешествий, воспитывают уважение к обычаям и традициям предков.

Ключевые слова: Пласт, национальные традиции, молодежь, воспитание, этнореферентура.

FOSTERING OF UKRAINIAN TRADITIONS IN SCOUT'S CULTURAL AND RECREATIONAL PROJECTS

Andreieva Alina – a student of «Cultural Studies» RSHU (Rivne);

Kaznacheieva Lyudmyla – docent, Ph.D. in History (Rivne)

The article outlines the features of the functioning of some cultural and recreational projects of modern Plast, namely intellectual and artistic contest «Orlykiada», competition of foot wandering «Path of Heroes», some cultural and leisure projects of ethno scouting, international projects, including camp «Vyryi» and so on. These measures are aimed at development of spiritual, moral, mental, social and physical properties of its members, involving young people in local history activities, revival and development of traditions of Ukrainian wandering, cherishing customs and traditions of their ancestors.

Key words: Plast, national traditions, youth, upbringing, ethnic referenty.

UDC 379.8.093

FOSTERING OF UKRAINIAN TRADITIONS IN SCOUT'S CULTURAL AND RECREATIONAL PROJECTS

Andreieva Alina – a student of «Cultural Studies» RSHU (Rivne);

Kaznacheieva Lyudmyla – docent, Ph.D. in History (Rivne)

The study aim is to pay attention to the problem of the cultivating of Ukrainian traditions in scout's cultural and recreational projects. In modern society of the globalization and information are less space for Ukrainian spirituality and traditions, which are the strong elements that unite individual into one people, onenation. A separate page in fostering and popularizing the traditions belongs to Plast, the National Organization of Scouts, which aims are to promote comprehensive, patriotic education and self-education of Ukrainian youth on the Christian principles.

Results. To achieve the educational goals Plast uses own unique method of education, the basic principles of which are: the voluntary membership in organization, education and learning through game and work, gradual program of studies and trials, group system of self-promotion initiative and self-knowledge of nature and life in nature, support of special interests and abilities of children and youth.

Plast continually and regularly holds cultural and leisure activities of different directions – sports, marine, aeronautics, arts, skiing, climbing, archaeological, horse, environmental, traveling, ethnographic. This article outlines some of the peculiarities of cultural and recreational projects of modern Plast, namely intellectual and artistic contest «Orlykiada», which combines many different competitions (essay, exhibits, good works, artistic performances, debates, intellectual fight, games); competition of wandering «Path of Heroes», whose goal is massive involvement of youth in sports tourism and local history activities and revival of glorious traditions of Ukrainian wandering; certain cultural and recreational ethnic projects, which formed the so-called scouts Ethnic Referenty (Etnoreferentura) – an initiative group that has friends and associates outside the organisation and incorporated as a separate line in the Plast.

In addition to national projects scouts take part in the international projects, a vivid example of why – camp «Birds» – international scientific research and educational camp-expedition, which the main task is to spread knowledge about the history, geography and culture of the Ukrainian ethnic lands outside the current borders of Ukraine.

The mentioned projects and activities aimed at the development of spiritual, moral, mental, social and physical properties of its members, involving young people in local history activities, revival and development of Ukrainian pilgrimage, cherishing customs and traditions of their ancestors.

Novelty. In the article it made a attempt to highlight the separate projects of cultural and recreational activities of scouts.

Practical meaning. The materials, containing in the article can be useful in studying activities of Plast, including the organization of different cultural and recreational projects in Ukraine.

Key words: Plast, national traditions, youth, upbringing, ethnic referents.

Надійшла до редакції 11.11.2016 р.

УДК 008+316.7

УКРАЇНЬСЬКА КУХНЯ ЯК ФЕНОМЕН ПОБУТОВОЇ КУЛЬТУРИ: ДО ІСТОРИОГРАФІЇ ПИТАННЯ

Плюта Олена Павлівна, аспірантка,

Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ

plyuta-olena@ukr.net

Акцентовано увагу на необхідності культурологічного дослідження української кухні, зокрема виявленні специфіки її впливу на процеси життєзабезпечення окремої особи й суспільства в цілому. Дане дослідження ґрунтується на застосовуванні діалектичного методу, методу історико-культурної реконструкції системи

ЗМІСТ

<i>Постоловський Р. М.</i> Вітальне слово	3
<i>Виткалов С. В.</i> Вища школа і сучасні реалії України	4

Розділ I. ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА РЕТРОСПЕКТИВА ЛЮДСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ

<i>Гладишев А. С.</i> Культурно-мистецька та містобудівна спадщина середньовічного м. Дубно у культурному просторі ХХІ сторіччя	6
<i>Кіндратюк Б. Д.</i> Дзвонарська культура в українському галицькому мудрослів'ї, згромадженому та поясненому І.Франком	10
<i>Пилипенко І. Я.</i> Вплив реформ 1920–1930-х рр. на діяльність майстерні монументального живопису української академії мистецтва	15
<i>др. Маріуш Шайда.</i> Природа і роль релігійної віри в перспективі психоаналізу і філософії Віктора Еміля Франкла	20
<i>Лосик Г. І.</i> Типологія та художні особливості писанкарства Опілля та Бойківського Підгір'я кінця ХІХ–ХХ століття	26
<i>Виткалов С. В., Корольчук О. Л.</i> Сучасні проблеми культурної сфери в контексті трансформаційних змін українського суспільства	30
<i>Мохнюк Р. С.</i> Громадянська культура як змістонаповнююча домінанта навчального процесу у системі андрагогіки (узагальнення досвіду Рівненського центру підвищення кваліфікації та перепідготовки працівників культури національної академії керівних кадрів культури і мистецтв)	34
<i>Кондратчук В. В.</i> Культурологічний аспект національно-державних зрушень кінця 80 – початку 90-х років ХХ століття на Рівненщині	40
<i>Бойко Л. П.</i> Ціннісна природа соціокультурного простору	45
<i>Данник К. О.</i> Вірменська молодь у сучасному українському культурному просторі	50
<i>Андрєєва А. С., Казначєєва Л. М.</i> Плекання українських традицій в культурно-дозвіллевих проектах пластунів	55
<i>Плюта О.П.</i> Українська кухня як феномен побутової культури: до історіографії питання	59

Розділ II. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

<i>Шандренко О. М., Козаченко В. В.</i> Архітектоніка: слово – поняття – термін	65
<i>Тадля О. М.</i> Менеджмент шоу-бізнесу: сутність і основні напрями діяльності	70
<i>Любченко О. М.</i> Мистецтво як засіб задоволення художніх потреб людини у вільний час	77
<i>Горбатова Н. О.</i> Створення художнього образу у хореографічному мистецтві	81
<i>Чернишевич Н. І.</i> Масове народне свято в соціокультурному процесі	86

<i>Тюска В. Б.</i> Формування професійної культури майбутніх педагогів-організаторів дозвілля в умовах клубної діяльності	91
<i>Чеплаков С. О., Костюк Л. К.</i> Військово-патріотичне виховання української молоді в сучасних умовах	96
<i>Гаврилюк Л. В., Казначеева Л. М.</i> Впровадження ідей В.О. Сухомлинського у сучасній школі (на прикладі драматичного гуртка Сарненського навчально-виховного комплексу «Школа-Колегіум» ім. Т.Г. Шевченка)	101
<i>Кімстач Ю. Н.</i> Штрихи: ще один погляд на проблему	106

Розділ III. ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

<i>Вербицька П. В.</i> Сучасні вектори розвитку освіти й культури молоді	111
<i>Галатюк М. Ю.</i> Розвиток спортивної культури студентської молоді засобами фізичного виховання та фізкультурно-оздоровчої роботи	115
<i>Дзюбишина Н. Б.</i> Виховний та освітній потенціал культури у духовному розвитку студентів ВНЗ	119
<i>Герц І. І., Нечасенко Т. В.</i> Роль зовнішньої техніки в процесі оволодіння сценічним мовленням	123
<i>Бєдакова С. В.</i> Празький період творчості Н.Нижанківського в контексті громадянського виховання майбутніх вчителів музичного мистецтва	129
<i>Свіридовська Л. М.</i> Громадянське виховання майбутніх вчителів музичного мистецтва: за матеріалами української музичної класики	134
<i>Тарчинська Ю., Тарчинська І.</i> Спільна музично-виконавська діяльність у наукових дослідженнях	138
<i>Тетюк М. Т.</i> Вибір сценічних жестів студентами класу академічного співу ВНЗ	144
<i>Овсіюк Н. М., Даюк Ж.</i> Педагогічний репертуар у формуванні технічних та виконавських якостей співака	148
<i>Волошина Л. П.</i> Досвід видатних педагогів класичного танцю як основа сучасної хореографічної освіти	153
<i>Просолович С. М.</i> Методика формування компетентнісного підходу при підготовці сучасних фахівців у Миколаївському муніципальному академічному коледжі	157
<i>Уколова М. Ю.</i> Модельні агентства та школи і формування духовної культури сучасної молоді: на прикладі модельних шкіл «Панна» та «Artmodels» м. Рівне	161

Розділ IV. КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКА ПАРАДИГМА УКРАЇНИ В РОЗМАЇТТІ ВИЯВІВ

<i>Щербань А. Л.</i> Семантика орнаменталізації посуду неолітичної спільноти ямково-гребінцевої кераміки з території України	165
<i>Дихнич Л. П.</i> Маскарадні костюми Чарльза Ворта як важливий елемент європейської моди другої половини XIX століття	171
<i>Бійо В. В.</i> Французький придворний балет	176
<i>Оленюк Д. В.</i> Німецька вокальна школа: Юліус Штокгаузен – видатний співак і педагог	181

Костюк Л. К., Новачук А. С. Українське авангардне малярство як предмет досліджень у вітчизняній історіографії	185
Кожечков О. В. Дизайн у мистецтві	190
Оборська С. В. Технології промислового дизайну у контексті декоративно-прикладного мистецтва	196
Бистрякова В. Н., Осадча А. М., Гула Є. П. Розвиток дизайну в Україні	200
Соловійов В. А. Художній образ в мистецтві як феномен освоєння свідомістю людини навколишньої дійсності	206
Лобан Т. Й. Хореографічний спадок Моріса Бежара в контексті сучасного мистецтва танцю	211
Помпа О. Д. Чинники формування народних танців	215
Кравець А. А. Українська школа жіночого балетного виконавства другої пол. ХХ століття: творча спадщина Алли Гавриленко	218
Яремчук О. В., Даниленко М. П. Сучасний розвиток українського музичного мистецтва: тенденції та подальші перспективи	222
Шмаленко О. І. Фестиваль «Червона Рута»: традиції одноіменного ансамблю	226
Михайлець В. В. «Вона» як зразок рок-балади у творчості гурту «Плач Єремії»	230
Ігнатова Л. П. Сучасна музична культура: тенденції розвитку	235
Цуп Ю. В. Втілення співочого слова Кобзаря у вокальній музиці та тексти Т.Шевченка в Київській області (на Богуславщині)	240
Сташук О. А. Пам'ятник Т.Шевченку як один з елементів культурно-мистецької спадщини м. Рівне	243
Шолудько Н. Г. Музейний туризм: виклики сучасності	247
Янишевська Ю. О. Тематичні напрями молодіжного туризму	253
Перець О. В. Музей як культурний феномен: на прикладі діяльності Радивилівського районного історичного музею	258
Білінський М. М. Шевченківські пам'ятки Черкащини як туристичний ресурс регіону	264
Адамчук К. Д. Культурний потенціал національного історико-меморіального заповідника «Поле Берестецької битви»	269
Капінос Т. Е. Пам'ятки Кременеччини в структурі культурної спадщини України	274
Карпова Л. О. Лояльність гостей ресторану: до проблеми гостинності	278

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

АЛЬМАНАХ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА «АФІНА» КАФЕДРИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА
МУЗЕЄЗНАВСТВА РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ВИПУСК 16

Наукове редагування і коректура – *проф. Виткалов В.Г.*
Упорядкування, верстка та макет – *доц. Виткалов С.В., Федорук Л.М.*
Відповідальний за випуск – *Виткалов В.Г.*

Підписано до друку 24.11.2016. Замовлення № 201/1.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 37.4. Наклад 100 прим.

Адреса редакції: м. Рівне, вул. С.Бандери, 12.
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства. Тел. 0 (362) 63-42-62

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології та музеєзнавства. – Вип. 16 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. – Рівне: РДГУ, 2016. – 286 с.

*Свідотство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р.
Зареєстрованого Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.*

ISBN 978-966-8424-77-9

**ББК 71.0
УДК 08:168.522**

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12